

GLASILLO NEZAVISNE DELAVSKE STRANKE JUGOSLAVIJE

Izhaja vsak četrtek. — Uredništvo in upravništvo: Turjaški trg št. 2, prtičje. — Naročnina: na mesec 4 Din, četrtečno 12 Din. — Dopisi se ne vračajo.

Stev. 10.

LJUBLJANA, četrtek, 21. junija 1923.

Leto I.

20. junija.

Ko je izbrušnita revolucija v Bolgariji, je naša vlada začela rožljati s saživo in celokupna oficijska in napoloficijozna žurnalija je hitela klicati na orožje. Vlada je raztrobile na vse strani sveta, da bo podvzela v Sofiji oslo demarš in da bo v slučaju, če to ne pomaga nič, podvzela še druge ostre mere. Vlada Cankova, da je kršila neviško mirovno pogodbo in ogroža mir na Balkanu. — Med tem sta Anglia in Italija, od katerih je posebno zadnja dejansko podpirala fašiste na Bolgarskem, prevzela varstvo fašistovske Bolgarije in na odločen nastop angleške vlade je morala demarš v Sofiji izostati. Kmalu na to je ljudi Poenkare podal izjavo, ki je bila prijazna novi vladi — in včer v Beogradu je zapiral z druge strani. Minilo je vse razburjenje in celokupno meščansko časopisje od vladne »Samouprave« do blokaškega »Obzora« je začelo pisati prijazno o bolgarski kontrarevolucionarni vladi, čeprav je pravi vladar v Bolgariji danes tisti Aleksandrov, vojvoda komitov, ki je beografska vlada razpisala za njegovo glavo 300.000 Din vsled razbojskev, ki jih je zagrešil nad našim prebivalstvom v Makedoniji.... Počasi se jasni zagonevna tema nad tem hitrim obratom naše velespoštovanje, nenadkriljive diplomacije. Zadnji veleizdajniški proces v Monakovem je pokazal tesne vezi, ki vežejo celokupno evropsko reakcijo. Nemški ultranacionalisti so bili vzdrževani z denarjem francoskih nacionalistov. Povsed so znane ozke vezi fašistovske Italije z nemškimi, madjarskimi in bolgarskimi fašisti na eni strani, kakor s klerikalnimi, monarhističnimi krogovi francoskih narodnjakarjev. Ta reakcijonarna svinja v zvezi z ruskimi monarhisti, ki imajo velik vpliv na angleškem dvoru ter z reakcijonarnimi »panslavisti« Zivnostenske banke v Pragi, je tako iz razrednega kapitalističnega stališča pravilno presodila, da pomeni zmaga fašistov nad bolgarskimi kmeli močno zmago svetovne reakcije, da pomeni, da bo v najbližji sosedčini sovjetske Rusije in Turčije stvorjeno novo oporišče za Wrangla, predvsem pa, da bo Bolgarija odprla izkorušjanju mednarodnega kapitalizma. Francija je, čeprav ji ni ravno najbolj prijelno, da se njena tekmovalka Anglia zasidra v Sofiji, izrazila svoje naklonjenost do nove vlade, ker rabi angleško pomoč proti Nemčiji. S tem, da je Francija sprégovorila, je bila slvar za malo anlant, že sama po sebi končana, ker politika male antante je politika reakcijonarnega imperijalizma večne antante.

Pa ludi v mali anlanti sami, je bila že s prvega začetka na strani reakcije Rumunija. Rumunija, še bolj reakcijonarna, kot Horjeva Mažaria, je popoloma v rokah veleposestnikov, zato je imela ta veleposestniška klika največji interes na tem, da se uniči v bližnji Bolgariji gibanje svobodnih kmelov in delavcev. Rumunija pa ima ludi dinastijo, ki je prevzela v današnjih časih naloge stare koburške hiše, da svoj vpliv širi potom svašta z ostalimi evdarskimi hišami, s kraljevimi. Rumunska dinastija je v sorodu s Koburžani, angleškim dvorom in sploh z vsemi evropskimi dvori (svoje Hohenzollerško

poreklo po vojni sicer zakrival) in ta dinastija je videla, da bi zmaga kmelov in delavcev v Bolgariji pomenila tudi konec monarhije na Bolgarskem, kar bi zelo neugodno vplivalo posebno na ostale balkanske narode, ker se močno širi že itak republikanizem in socijalizem. Temu rumunskemu stališču se je pridružila Grčija in konečno tudi Jugoslavija. Kralj Boris bolgarski, pa bo iz hvaležnosti napravil rumunsko princezo za bolgarsko kraljico.

Delavno ljudstvo Jugoslavije, predvsem njegova edina zaslopica NDSJ, je bila že v prvem času odločna nasprotnica vseake intervencije, ker intervencija reakcijonarne Jugoslavije v Sofiji bi bila le v škodo osvobojevalnemu boju bolgarskih kmelov in delavcev. Še bolj pa mora biti to delovno ljudstvo napsrolno proti čudnim metodam naše di-

plomacije. Za našo diplomacijo in zunanjno politiko niso merodajni interesi ljudstva, ampak to je jasno pokazal II. čin jugoslovanske diplomatske tragedije ob bolgarskem prevratu, za njo so odločilni interesi reakcijonarnega kapitalizma evropskih velesil in pa rodbinski interesi parih vladarskih rodbin.

Delavno ljudstvo se bo proti taki protiljudski zunanj politiki raznih kamariški borilo z vso silo. Šele zmaga delavnega ljudstva bo tu napravila red in dala zunanj politiki novo, ljudsko smer. Zato, vsakdo na delo za edino stranko delavnega ljudstva, za Neodv. del. str. Jugoslavije, ker le njena zmaga bo pomnila konec militaristične klike in končne temnih vplivov, ki odločajo danes o življenju in smrli jugoslovanskega ljudstva.

volitvah spomladi 500.000 glasov in 210 poslancev, komunisti pa 210.000 glasov in samo 15 poslancev, meščanske stranke, ki so sedaj napravile revolucijo, pa 190.000 glasov in 13 poslancev. Op. ur.)

O novi vladi pa prav oklic: »Ali nova vlada, svorjena z vojaškim prevratom, hoče zameniti vojaško-policjsko diktaturo vaške buržuazije z vojaško-policjsko diktaturo mesne buržuazije. Režim, ki se pričenja z vojaškim prevratom in vojaško diktaturo, ne nudi nobene garancije, da bi branil pravice in svobodo naroda. Zato delavski razred in siromašni kmelje ne morejo podpirati tudi nove vlade ne.«

Ali delavski razred in siromašni kmelje, odbijajoč vsako podporo stari in novi vladi, se morajo zbirati in se boriti samostojno za zaščito svojih posebnih razrednih interesov in političnih svoboščin.«

Z buržoazijo proti delovnemu ljudstvu.

Bolgarski socialisti v novi kontrarevolucionarni vladi.

Oni, ki oznanjajo med proletarijatom »mirem« prehod iz kapitalistične v socialistično družbo, oni, ki so se proslavili s svojimi vsakdanjimi klevetami proti proletarski ruski revoluciji, kriče skupaj z buržuazijo proti diktaturi in terorju ruskega proletariata — so istočasno izraziti kontrarevolucionarji in teroristi.

K mnogo dokazom, ki nam jih nudi od svelovne vojne sem socijalna demokracija, se pridružuje sedaj postopanje bolgarskih socialistov ob meščanski politični revoluciji.

Bolgarski socialpatrioti so se zvezali z najreakcijonarnejšim krom bolgarske buržuazije, ki je uporasti delovno ljudstvo Bolgarije z udeležbo v svelovni vojni, bolg. socialisti so se sedaj zvezali s fašistovsko organizacijo rezervnih oficirjev, Vranglovev in makedonskih streljajočih, ki so sedaj upoštevali v Bolgariji meščansko diktaturo.

V novi bolgarski vladi, seslavljeni iz najreakcijonarnejših elementov in krvolčnih oficirjev, so zasedli ludi bolgarski socialisti en sedež.

Dolgi listi ministrov hamburške druge internacionale se je pridružil ludi zastopnik socialistov Balkana. — Dimo Kazasov, urednik glavnega strankinega glasila, član centralnega obo-

ra bolgarske socialisticko demokratske stranke, je postal železniški minister v »revolucionarnem« kabinetu bolgarske fašistovske reakcije.

V imenu demokracije, svobode, pravice, zakonitosli itd. so se bolgarski socialisti zvezali z reakcijonarnim meščanskim blokom in so šli v novo vlado, ki pravi v svojem prvem oklicu na narod, da bo vsako delovanje proti vladu neusmiljeno kaznovano in ki ukaže žandarmeriji in vojski, da »hitro, odločno in neusmiljeno z vsemi sredstvi zadusi vsak poskus upiranja novi vlad«, z drugimi besedami — da žandarji in vojaki »hitro, odločno in neusmiljeno streljajo delavce in kmete.«

Torej oni, ki oznanjajo, da proletariat ne sme upostaviti diktature nad buržuazijo, oni priznavajo in podpirajo diktaturo in teror buržuazije nad proletarijem. Oni, ki denuncirajo policiji komuniste, češ da delajo ilegalno, oni delujejo in podpirajo ilegalne organizacije buržuazije, oficirjev in Vranglovev.

Tako je delovanje socialistov po hamburškem »ujedinjenju« za delovno ljudstvo.

Delavci in siromašni kmelje, oglejte si novo izdajstvo socijal-patriotov!

Ali boste še verovali Brrnolom, »Volksslimmovcem«, Krekićem in kompaniji?

Bolgarski komunisti proti novemu režimu.

»Rabotničeski Vesnik«, centr. glasilo komunistične stranke Bolgarije, prinaša ob prilikah zadnjega prevrata v Bolgariji oklic na kmete in delavce, v katerem je razloženo stališče komunistične stranke napram novi vladi.

Oklic konstatira, da je nova vlada široka koalicija vseh meščanskih strank, všečki »široki« socialisti (tako se imenujejo bolgarski socialisti), da je torej nova vlada — policijsko-vojaška meščanska reakcijonarna vlada.

Nadalje pravi oklic: »Štrmoglavljenja je vlada Stambolijskega, ki se je držal na vlasti z nasiljem in terorjem nad širokimi množicami delovnega ljudstva. Štrmoglavljenja je vlada vaške buržua-

zije, ki je z demagoštvom vodila za seboj znalo množico kmelov, ali katera svoje oblasti ni izkoristila za zaščito interesov teh množic, ampak za zaščito svojih razrednih interesov.... Zemljoradniška vlada, ki je teplata pravice ljudstva in ki je podvzela besni nasilni pohod proti edini zaščilnici tega ljudstva, komunistični stranki — ta vlada je sama odbila od sebe delavce in siromašne kmete in sama je izgubila njihovo podporo v boju proti starim meščanskim strankam. Zato delavci in pa kmelje nimajo danes interesa, da podpirajo to vlado.« — (Stambolijski je začel zapirati komuniste in napravil tak volvni zakon, da je dobil on pri zadnjih

Angleška verižniška in industrijska buržuazija ni nikakor enotnega mišljenja glede politike, ki jo je začel voditi lord Kerzu proti sovjetski Rusiji. To je popolnoma razumljivo. Interesi različnih skupin angleške buržuazije se v celi vrsti konkretnih vprašanj glede gospodarske zveze z Rusijo razlikujejo. Tiste skupine angleške buržuazije, ki so v glavnem udeležene na izkoriscenju angleških kolonij in ki nimajo nobenega posebnega interesa na razvoju rusko-angleške trgovinske politike, so proti proti-ruski politiki Kerzu deloma nevtralne ali pa iz političnih simpatij do russkih monarhistov in bivših kapitalistov odobravajo. Za te skupine je glavno, da ostane nedotaknjena angleška kolonialna posest, ostala vprašanja zunanje politike jih pa ne zanimalo posebno. Zato je lahko to skupino izkorisčevalcev slrašči z možnostjo revolucij v kolonijah in v Aziji, ki jih baje pripravlja sovjetska vlada. Druga skupina buržuazije, ki podpira Kerzu in ga sili v boj s sovjetsko Rusijo, so tisti angleški kapitalisti, ki so pred revolucijo imeli tovarne v Rusiji in ki so jih vsled socializacije izgubili, to skupino vodi znani milijarder Oerkert. Vsled svojega neuspeha pri pogajanjih s sovjetsko vlado glede koncessij za izkoriscenje russkih naftolejskih vrelcev Oerkert kar divja proti sovjetski državi in pritiska z vsemi silami na angleško diplomacijo z očitim namenom spraviti Anglijo v boj z Rusijo. Treja skupina angleške buržuazije, ki je že v stalnih trgovskih zvezah s sovjetsko Rusijo, se seveda protivi Kerzuovi politiki, ker ta politika more prej ali slej privesti k uničenju vseh uspehov, ki so bili doseženi v zadnjih letih na polju angleško-russkih trgovskih stikov. Razen liberalne stranke je glasnik te skupine, ki nastopa proti Kerzu, Lojd Zorž, ta naravn na sprotnik in konkurenčni angleški konzervativcem v boju za politično moč. Trgovski stiki med Anglijo in Rusijo so šele v začetkih. Niso se še razvili v tej meri, da bi proti Kerzuovim elementi med angleško buržuazijo že lahko dobili premoč. Ampak razvoj v tej smeri je neizogiben. To jasno kaže celoto gospodarskih stikov Anglije s svetovnim trgom, predvsem angleške gospodarske zveze z Ameriko. Posledica teh gospodarskih zvez bo gojovo preokret v razmerju moči med angleško buržuazijo v korist treh skupin, ki zastopa proti Kerzuovski politiki.

Treba je le pogledati na možnosti izvoza iz Rusije, posebno na možnost uvoza v Anglijo, da se o tem prepričamo.

Rusija je začela izvajati žito, izvoz ruskega žita bo rasel od leta do leta in bo tvoj glavni predmet ruskega izvoza. Ker Anglia žito uvaža, bo zanj vsled valutnih razmer na svetovnem trgu vedno bolj ugod-

no kupovali rusko ceno žito, nego pa drago ameriško.

Rusija tudi začenja zopet izvažati surovo maslo in kurenino ter jajca, ter za Anglijo bo na vsak način bolj ugodno kupovati te stvari iz Rusije, ker so vsled proizvodnjskih razmer veliko bolj poceni nego na Danskem, odkoder kupuje Anglia sedaj.

Razen tega rabi Anglia velike množine lesa in lanu, ki ga najbolj poceni uvaža ravno iz Rusije.

Casopisje, ki podpira profirusko politiko lorda Kerzua, kriči vedno o malenkostih koristih, ki jih nudi Angliji trgovska zveza z Rusijo.

V kolikor je to kričanje le neizogibna posledica roparske politike angleške diplomacije je razumljiva taktična poteza. Če se pa stvari gleda globlje in posebno z vidika gospodarskih koristi za Anglijo, je Kerzuova politika, z ozirom na potrebe in koristi širokih množic angleškega prebivalstva in tudi širokih plasti angleške buržauzije popolnoma neumna in samomorilskpa. — Z vidika angleških gospogarskih koristi kaže Lojd Zorž boljše razumevanje za interes angleškega gospodarstva in zastopa interesega tega gospodarstva glede na bližnjo bodočnost veliko boljše, ko nastopa proti Kerzuovi politiki sablje, ki, namesto da bi skušala pridobiti Angliji cenenega ruske živila in surovine, spravlja Anglijo vedno bolj v odvisnost od drage Severene in Južne Amerike.

Sedanja Kerzuova gospodarska politika je naravnost profiangleška in zastopa veliko bolj koristi Amerike nego pa Anglike. Kerzu je le pomočnik ameriškega kapitala, ki ima največji interes na tem, da obdrži v

odvisnosti Anglijo. To dejstvo je za »narodni ponos« sedanje angleške vlade sicer zelo žalostno, a tem boli resnično. Če se spreminja Evropa polagoma popolnoma v ameriško kolonijo, zakaj ne bi angleška diplomacija služila za trombo ameriških dolarskih bankirjev. Ni slučaj samo, da je predsednik sedanja vlade Baldwin, ki ga imajo v Ameriki zelo radi in ki je uredil vprašanje angleških dolgov v Ameriki tako, da je napisal en angleški list, da je bilo nemogoče to vprašanje rešiti slabše za Anglico.

Polička Kerzuova je v odkritev nasprotju z interesu angleškega gospodarstva v najbližji bodočnosti. Ona je naravnost škodljiva za angleško gospodarstvo, ki se bo morala vedno bolj truditi za to, da si osigura kolikor velik del ruskega izvoza žito in surovini. Zato se ta politika Kerzuja, celo z vidika interesov večine angleške buržauzije ne bo mogla dolgo držati. Pomišljiti pa moramo tudi, da angleško delavstvo ne bo vedno predstavljeno po takih gospodnih kakor Mc Donald, ki skušajo vsako akcijo proletariata onemogočiti.

Zato Rusija lahko mirno čaka na razvoj v bodočnosti in bo mirnodušno odklonila tudi v bodoče vse nesramne zahteve Kerzuja v Ocrerlov.

Kerzuova politiki so dnevi šteči. Kerzu se začaže povlači in skuša svoj »rückzug« začrnavi z lažmi, da je Rusija pristala na vse njegove zahteve. Toda Cičerin je izjavil, da si Rusija ne da ničesar diktira, koga sme poslati za zastopnika v Azijo.

Tudi angleški imperialisti se bodo naučili postopati drugače z rusko vlado delavcev in kmetov.

oblasceni, da varujele njegove interese? Ali Vam je za izkorisčevalce naroda, kateri nam pijejo zadnjo kri iz naših teles? Obrtno nadzorstvo naj naredi v tem oziru svojo dolžnost ter naj pregleda v spremstvu delavskih zaupnikov varnostne in druge naprave, v prvi vrsti straniča, kjer človek ponoči ni varen, da pada v odpadke in se v njih vlopi.

Ministrstvo zdravja naj prepreči, da bi se zanašalo še v bodoče bacile tukerkuloze iz tovarne v delavska stanovanja ter naj prisili tukajšnje podjetje v obliki italijanskih in drugih izkorisčevalcev, da iz zdravstvenih ozirov takoj začne graditi zadosi in zadosna delavska stanovanja.

Zivela razredna zavest proletariata! Jeseniški kovinarji.

Zunanji političen pregled.

Širjenje slavkovnega gibanja v celi Nemčiji.

Komaj je ponehal štrajk porurskega proletariata z zmago delavstva, je izbruhnil štrajk tekstilnih delavcev v Gornji Sleziji, katerim so se pridružili delavci v električnih obratih. Nadalje je stopilo v štrajk delavstvo Hagenskega okraja v Vegesacku. V Berlinu je štrajk na vidiku. V Frankfurtu, Leipzigu, Dresdenu, Beuthenu, Hindenburgu in drugih krajih so se vrstile velike demonstracije delavskih množic, pri katerih je prišlo tudi do krvavih spopadov s policijo. Razoploženie obvlada komunistična stranka Nemčije (KPD Deutschlands), ki se naslanja proti socijal-patriotom in strokovni birokraciji na gibanje obratnih svetov.

Razveseljivo dejstvo za naraščanje moči revolucionarnega proletariata Nemčije je tudi to, da se fašistske »Hakenkreuzlerke« bande ne upajo nastopili proti delavstvu, ki vedno boli utrije svoje obrambne organizacije.

Zene v komunistični stranki Rusije.

Celokupno število članov kom. stranke Rusije (KSRI) znaša 402.030 članov in 112.774 kandidatov. V tej več kot polmilijonski komunistični armadi tvorijo žene malo skupino

30.434 članice in 9500 kandidatini. Tu niso všeč članice republik daljnega vzhoda, kjer jih je približno skupaj s kandidatini 13.500.

To je zelo malo število, če pomislimo, da šteje ruska dežela 70 milijonov ženskega prebivalstva in da je žena v sovjetski republiki popolnoma enakopravna. Vzrok, da ni večjega števila članic, leži v fisočletnem zatiranju žene po carizmu (ki si ga zamenjele nazaj naše narodne dame).

Največ ženskih strankinih članov se rekrutira iz mest in industrijskih krajev.

Njihovo število stalno narašča, ker je po končanih bojih omogočeno stranki sistematično delo.

»Lavoratore« in »Delen« ustavljena.

Fašistska vlada je po zadnjih pobojih med komunisti in fašisti v Trstu prepovedala nadaljnje izhajanje gori omenjenih komunističnih listov, da ne bi prišla na dan resnična slika zadnjih tržaških dogodkov. Fašizem v Italiji propada. Mussolini hoče prikrivati krah s tem, da prepoveduje izhajanje protifašistovskih listov. Smešno je tako prikrivanje neizogibnega fašistskega kraha.

Notranji političen pregled.

Klerikalci — vojni hujškači.

Klerikalci, ki so leta 1914 najbolj hujškali ljudstvo na vojno za zmago »Katališke Avstrije«, so v času, ko so se nahajali v opoziciji, delali za največje pacifiste, govoričili proti toliki vojski, kot jo ima naša Jugoslavija itd., kajti vedeli so, da je ljudstvo po petletnem prelivjanju krvi spoznalo, da se ga je pojabilo za interes kapitalistov, veržnikov in oderuhov, vedeli so, da je ljudstvo razpoloženo proti vsaki roparski vojni in militarizmu.

Sedaj pa, o priliki, ko je govoril Ninčić v parlamentu proti Madjarski, Avstriji, Italiji itd. so pokazali klerikalci zopet svojo pravo barvo, s tem da so delali v parlamentu navdušeno bojno razpoloženje za »maščevanje« nad zatiravanjem jugoslovenskih manjšin v Madjarski, Avstriji in Italiji. Kaj pomenja »maščevanje« v resnicici? — Novo roparsko vojno, v kateri bi se jugoslovenska buržauzija še bolj obogatila, delovno ljudstvo pa še boli izčrpalo, izstradalno in obubožalo. Doma na shodu bodo seveda isti klerikalci govorili proti vojski, v parlamentu pa istočasno hujškajo za vojsko, ki se ne bi vršila sedaj za zmago »Katališke Avstrije«, ampak »naše svobodne domovine.« Tako sijanje klerikalci delovnemu ljudstvu pesek v oči.

Ne dajte si tega več dopasti, kmelje in delavci!

Spoznejte, da klerikalci ne zastopajo vaših interesov, ampak interes par kapitalistov in veržnikov!

Balkanski militarizem pod francosko komando.

Znameniti angleški list »Menčesl Gvardjen« prinaša to-le poročilo: »General Le Rond je bil nekaj tednov v Romuniji in je ostal čez 20 dni v Jugoslaviji. Nihče ni vedel, kaj je pravzaprav cilj njegovega obiska, ampak sedaj se začenja jasnitla ta skrivnost. General Le Rond je znamenil vsled svojega delovanja, ki ga je razvil pred nekoliko leti kakor posebni francoski komisar na Poljskem, ki je igral odločilno vlogo pri rešitvi vprašanj vzhodne Galicije in vsled svojih intrig s Korfantijem (voditelj poljskih imperialistov op. ur.) za časa krize v Gornji Sleziji. S francosko vojaško misijo je obiskal bojna polja ob Prutu in v Bukarešti je delal na načrtu za reorganizacijo rumunske armade.«

Po tem načrtu bo šlela rumunska armada, kakor dosedaj, 32 divizij po dveh brigadah, ampak število polkov v vsaki brigadi bo zvišano od 2 na 3. To pomeni ustanovitev novih pehoinih polkov. Število lopniških polkov bo potrebno in bo vsakemu prideljeno tudi nekaj težkih topov.

Število lankov in letal bo tudi precej povečano. Rumunska armada bo razdeljena po francoskih oficirjih, ki bodo vežbali rumunske »kadele«. Kandidatje za mesla letalskih oficirjev bodo dovrševali svojo izobrazbo v Franciji.

General Le Rond je delal v popolnem soglasju v vseh vprašanjih z rumunskim generalnim štabom in z voditelji glavnih političnih strank. (Ki imajo seveda dobre profite od tega, da je Rumunija kolonija antantnih velesil. Op. ur.)

Iz Bukarešte je odpotoval general Le Rond v Beograd. Tudi tukaj je zelo skrbno proučil vojaški položaj. Jugoslovenski generalni štab je izjavil, da je Jugoslavija brez dovoljne mornarice za obrambo v nevarnosti, da bo napaden z morske strani; zahteval je, da se mu preskrbi dovoljno število rušilev in podmornic, ker bi to seveda stalo velike sivo (veselite se, jugoslovenski delavci in kmelje, še bo davkov!) Op. ur.) je prosil jugoslovenski generalni štab generala Le Ronda, da vporabi ves svoj vpliv v Parizu, da bo omogočeno Jugoslaviji dobili podmornice, predvsem pa Dieselove motorje iz Nemčije. Podobne podpore od strani Francije za Jugoslavijo bi sicer nasproloval Verzejskemu miru, ampak Jugoslovani (pa ne vsi, gospoda! Op. ur.) upajo, da se jim bo dovolila v tem slučaju izjema.«

Francozi rabijo vojakov, da bi branili svoj kapitol, balkanski narodi pa naj plačujejo ogromne krvne in denarne davke za to... Sedaj tudi razumemo, zakaj za nameščence in železničarje ni denarja.

Kdor je glasoval za stranke, ki so zavrnile politike, naj bo Balkan francoska kolonija, je sam odgovoren za posledice tega svojega glasovanja, ki ga bo krvavo občutil na lastni grbi. Kdor je proti militarizmu in proti hlapčevstvu francoskim in antantnim kapitalistom sploh — mora v vrste Neodvisne delavske stranke Jugoslavije!

Wrangel in njegova vojska.

G. minister Ninčić je že parkrat izjavil, da se nahaja g. Wrangel v naši državi kakor navaden begunec. G. Wrang-

gel je sedaj postavil jasno g. ministra Ninčića — na laž. Kakor poročajo beograjske »Novosti«, je izjavil g. Wrangel (pardon, njegova ekselencija general von Wrangel) dopisniku pariškega »Zurnal«, da ima on v Jugoslaviji 30.000 vojakov in da je njegova armada vedno pripravljena stolpiti v boj proti sovjetski Rusiji, kakor hitro se začne kaka resna akcija proti njej.

Po tem najbolji avtoratativnem demantiju tudi sladki g. Ninčič ne bo mogel hrditi, da je gospod Wrangel — navaden gost v Jugoslaviji. Jugoslavija je izjavila svojo neutralnost proti sovjetski Rusiji, kako more dovoliti, da se na njenem teritoriju pripravlja napad proti bralškemu delavnemu ljudstvu sovjetske Rusije.

Kakor poroča »Slov. Narod«, gojovo neboljševiški vir, se je v zadnjem času v zvezi s fašističnim prevratom na Bolgarskem začelo silno gibanje med Wranglovskega oficirji in 5.000 teh je zapuščilo našo državo. Wrangloveci so podpirali bolgarsko fašistovsko revolucijo, ki je med drugim tudi bila naperjena proti Jugoslaviji.

Zadnji čas je že, da se razorože te pritepene Wranglovske bande, čeprav jih zagovarja v zadnjem času tudi rimski reakcijski v osebi prečasitega gosp. prof. dr. Grivca.

Ven s temi lopiami iz naše dežele!

»Jugoslovenski savez industrijev« priporoča »Preporod«.

Savez industrijev za Jugoslavijo toplo priporoča svojim članom naj podpirajo Pribičevičeve glasilo »Preporod«. »Preporod« je obenem glavni zagovornik »Orjune«. Industrijevi, ki so demokrati in radikalni in frankovci in klerikalci, že vedo, kdo služi najboljše interesom njihovih žepov...

Križev pot akcije železničarjev in javnih nameščencev.

Konferenca pokrajinskih akcijskih odbovorov v Beogradu je do golega razgatila hinavščino srbsko-meščanskih organizacij. Tam so sili in so začeli odločno proti akciji. Gre se jim za varnost države, fraza, ki jo trobi vsak sit in vsak lačen fašist v beli dan. V Zagrebu — o ironiji usode — je predsednik akcijskega odbora Krekić. Mož, ki je že s svojim imenom porok za polom in zahrbni vpad delavstvu. Sedaj se rodi, da ima vse pripravljeno za slavko, a ravno le dni je zlomil slavko lesnih delavcev s tem, da je dirigiral lja slavko-kaze. Tajnik osrednjega odbora nacionalnih železničarjev je odložil svoje mesto z vzklikom: »Sedaj vidim, kje sem bil.« Ali mnogo jih je še, ki tega nočajo videli. Predvsem ne tisti člani osrednjega akcijskega odbora, ki so visoki uradniki v ministrstvu. Tem je država (masno korito) res v nevarnosti.

Pokrajinski odbor za Slovenijo v Ljubljani ima sedaj besedo. Prisiljen je, da jo spregovori. Tedaj, ko je šel v Beograd vprašati, če lahko udari 5. maja, bi moral udarili in bil bi uspeh. Sedaj je na istem, kot je bil 5. maja, le da je voz akcije v globokem blatu. Ali še se da izpeljali. Naj se sklice konferenca vseh akcijskih podoborov in naj se ukrene, da se bo čutilo tam, kjer režejo kruh.

Centralnemu akcijskemu odboru je dal ljubljanski nezaupnico. To je bil energičen udar. Treba še ven vreči iz žega gibanja Krekića.

Napeljost je velika. Glad ne poznaš. Stojimo pred odločilnimi trenutki in pomembnimi dogodki.

Pred slavko mornarjev v SHS.

»Savez jugosl. pomoraca«, strokovna organizacija jugoslovanskih mornarjev, je predložila imenikom ladij svoje zahteve v obliki ultima. — Zahteva se: 1. povišanje plač mošlu za 120%, častnikom za 100%; 2. določitev delavnega časa v soglasju z zakonom o zaščiti delavcev; 3. nadure naj se plačujejo tako, kakor lo zahteva zakon o zaščiti delavcev; 4. naj se izboljša tudi moralna stran današnjega položaja mornarjev.

Ce podjetniki do 20. t. m. ne pristažejo na te minimalne zahteve, se ob polnoči, v sredo dne 20. t. m. ustavi delo na vseh ladjah obalne plovbe.

Položaj mornarjev v SHS je naravnost obopen. Že celo leto čakajo na povišanje plač, med tem pa jim, ker draginja vedno raste, umirajo rodbine od gladu.

Celokupen jugoslovanski proletarij je vsi pravični in pošteni ljudje sploh so v tem boju na strani izkoričanih mornarjev in bodo ta boj podpirali z vsemi silami.

Sodrug Marcel Žorga pred sodnijo dokazal »gospodarstvo« pri naših železnicah.

Sodr. M. Žorga je priobčil 14. decembra v »Delavskih Novicah« odprto pismo kr. ministru saobraćaju in drž. pravdinstvu, v katerem je povedal, da vodstvo kurilice Ljubljana, drž. kolodvor ne vrši svoje službe tako, kakor bi jo moralo in da je vsled tega, ker se pusti, klub ugovoru strojevodi, v prometu lokomotive, kojih kotli so pokvarjeni, ogroženi potniki vsled nevarnosti eksplozije.

Pripradi gospodje so vložili proti sodr. Žorgu tožbo po § 104. Pri glavni razpravi dne 19. t. m. je s. Žorga svoje trditve popoloma dokazal in je bil oproščen.

S tem je doopršen dokaz, da vodstvo kurilice Ljubljana, drž. kolodvor ne vrši svoje službe tako, kakor bi jo moralo in da je vsled tega ogrožena varnost potnikov.

Upamo, da se bodo sedaj pripradi gospodje boli brigali za železnične predpise, kakor pa za »Sokola.«

Sodrug Kaljević izpuščen.

Pred dvemi meseci je bil zaprt sodr. Kaljević, tajnik CSO. Zaprt je bil po nekem protestnem zborovanju po denuncijacijah nekega policijskega agenta, ki je izjavil, da je sodr. Kaljević pozival na krvavo revolucijo, ter predan sodišču po § 1. zakona o zaščiti države.

Sedaj se je vršila proti njemu razprava pred beograjskim prvostepnim sodiščem, ki ga je oprostilo, polem ko se je dognalo, da je bila obtožba od strani dolične figure navadna lažnjava denuncijacija.

Sodr. Kaljevića pozdravljamo najlepše v trenutku, ko se vrača iz beograjskih temnic na zopelno delo.

Nova socijalistična stranka.

Del bivših »Zarjanov« snuje zopet novo socijalistično stranko. Prva konferenca se je vršila v Šiški. Vabilo se je na njo večina konzumarje in je glavno besedo imel dr. Likar. Na tej konferenci se je predvsem povedal, da je treba iz pokreta odstraniti Tokana, Mihevc in Golouha. Prejšnji teden se je vršila na magistratu konferenca 12 zaupnikov, kjer se je poverilo dr. Periča, Tokana in Mihevcu, naj ukrenejo vse, da se ustavovi list in začne organizirati stranko.

Kakor se, vidi se gospodje že prepirajo med seboj pred porodom nove stranke. Revna hamburška internacionala bo kmalu imela zbirati v Sloveniji med tremi ali močno celo širimi grupami socijalističnih voditeljev, generalov brez armad.

Konec stranke socijalnih revolucionarjev.

V zvezi s sklepopom zadnjega strankinega kongresa, ki je sklenil združitev socijalno-revolucionarne stranke z rusko komunistično stranko, se ujedinjenje stopnjeva izvršuje. V zadnjem času so pristopile v komunistične organizacije socijalno-revolucionarne stranke, ki ga tvorijo nekateri voditelji, ki so iz Rusije pobegnili (Kezinski, Černov, Savinkov itd.) pa je zaplavalo popolnoma v monarhistične vode in se bori z Wranglom za »carja-imperatorja Nikolaja Nikolajeviča«, ki pa je car samo po božji milosti, brez zemlje frazen če se šteje za njegovo carstvo rusko poslanstvo v Beogradu, ki ga vzdržuje SHS vlada.

Občinski vestnik.

Javne seje občinskega kluba Neodvisne Delavske stranke v Ljubljani.

Delavski razred vodi v kapitalistični družbi razredno politiko. Ona je naperjena proti kapitalističnemu razredu in njegovemu izkoričevalnemu gospodarskemu sistemu. Bistveni znak te politike pa je, da ima tako v vsakdanjem boju, kakor tudi v svojem končnem cilju vedno pred sabo samo interes delavskega razreda, ki predstavlja ogromno večino prebivalstva. Vsako konkretno politično vprašanje rešuje razredna politika delavskoga razreda vedno in povsod s slališča našega končnega cilja: odstranitev kapitalističnega gospodarskega reda in osvobodilne dela izpod jarma kapitala. Delavski razred je s tem poklican, da izvrši zgodovinsko nalogo, v katero ga je določil gospodarski razvoj vojne. Zato pa mora voditi delavski razred brezobzirno dosledno politiko, zavedajoč se, da se kapitalistični razred ne bo prostovoljno udal, da brez bojev in žrtev ne bo zmage.

Mi ne moremo voditi drugačne politike v delavnicu, drugačne v občini in zoper drugačne v parlamentu. Povsodi vidimo eno in isto razredno politiko, naperjeno proti kapitalističnemu razredu in njegovim gospodarskim in političnim institucijam.

Zadnjič enkrat smo slišali iz ust nekega socijalnega demokrata trditev, ki tako jarko osvetljuje bankerol socijalne demokracije in njen popolni pogin v malomeščanslu, da ga lu ne moremo zamolčati. Doličnik je hotel dati dober nauk članom občinskega kluba NDSJ, če da se morajo zavedati, da so predvsem občinski svetovalci in polem še člani NDSJ, z drugimi besedami pomeni to, da imajo občinski svetovalci zastopali interes celokupnega ljubljanskega prebivalstva, torej tudi kapitalistov. Profi tej socijalno-demokratični teoriji bomo mi vodili najstrenje boj. Mi smo prišli v občino, da zastopamo lu izključno interes proletarijata. In takšno politiko bo naš klub vedno tudi vodil. Interesi kapitalistov pa nas brigajo le v toliko, v kolikor je naša politika proti njim naperjena. Mi smo predvsem člani NDSJ, in polem še občinski svetovalci. S tem dejstvom mora računati vsakdo, kdor hoče imeti z nami stike. Ce pa povedamo, da smo predvsem člani NDSJ, znači to, da so za nas v občini merodajna načela razredne politike. Od tega stališča ne odslopimo nikomur na ljubo lili za las. Za nas niso merodajni irenočni uspehi, neodvisni smo od njih kot revolucionarna stranka. Vsaka kršitev brezobzirne doslednosti pomeni korak v oporunizem, ki se maščuje potem nad delavstvom samim.

To naše stališče pa nikakor ne znači, da smo slepi za vsakdanja vprašanja občinske politike. Nasprotno! Naše stremljenje gre za tem, da zainteresiramo za la vprašanja najvišje plasti proletarijata in da jih rešimo tako, kakor lo zahteva interes delavskoga razreda z ozirom na njegov končni cilj.

Na drugi strani nepriznavamo nobene tajne diplomacije. Vsa vprašanja občinske politike se imajo razpravljati pred forumom strankinj članov in članov strokovnih organizacij. Občinska politika našega kluba morda stoji pod stalno kontrolo razredno zavednega proletarijata.

Vsled tega je sklenil izvrševalni odbor stranke, da se imajo redno vršiti javne seje občinskega kluba, kamor imajo pristop vsi člani NDSJ in člani strokovnih organizacij proti organizacijskim legitimacijam.

Pozivamo organizirano delavstvo, da se teh sej redno udeležuje in fakto aktivno sodeluje pri delu v občini.

Prihodnja seja se vrši v ponedeljek, dne 25. t. m. ob 8. uri zvečer v Delavskem domu na Turjaškem trgu.

Na dnevem redu bo: »Stanovanjsko vprašanje in stanovanjskogradbeni akcija.« Udeležite se seje polnoštevilno. Vsak mora imeti sabo strankino legitimacijo ali pa legitimacijo kake strokovne organizacije.

Mladinski vestnik.

Razvite praporove »Vesne« v Zagorju.

17. junij je bil pravi praznik zagorskega proleterija, posebno pa proletarske omladine. Proletarsko izobraževalno društvo »Vesna« je po poldrugoletnem neumornem delu razvilo svoj rdeči prapor. To je prvi prapor, ki je vzplapolal iz jugoslovanske omladine, znak neodoljive borbe volje revolucionarne jugoslov. omladine.

Klub slabemu vremenu in dejству, da ravnateljsvo južne železnice ni dovolilo polovične vožnje, kot je obljubilo, je prihitele zjutraj mnogo sodrov iz cele Slovenije (Ljubljane, Kamnika, Jesenic, Rajhenburga, Celja, Maribora itd.) in še celo s Hrvatske, da skupno s svojimi zagorskimi sodrugi razvijejo rdeči prapor. Na kolodvoru jih je pričakovalo par sto sodrov, med njimi člani in članice telovadnega odseka v svojih krasnih krojih. Predsednik »Vesne« s. Kozmus je pozdravil goste. — Potem so z godbo na čelu odkorakali proti »Delavskemu domu«. Vsled dežja se je vršilo razvijanje v notranjih prostorih doma. Po otvoritvi predsednikovi, da besedo sodr. Fainu, ki v jedrnatih bekaže polrebo izobrazbe, radi katere se je ustavljalo »Vesna«, ki klub vsem oviram kleše pot pravi proletarski kulturni, katere simbol razvijamo in pozdravljamo. Nato govor v istem smislu sodr. Sobe. Burni aplavzi in navdušenje je sledilo tem govorom. Kumica prapor, sodr. Štefka Lanegegerjeva je za tem izjavljala, da hoče »Vesna« vedno s kulturnim delom pomagati borbi strokovnih in političnih organizacij. — Po tem izroča prapor, rdeči simbol slobode, praporščaku s. Franu Sitterju ml., z naročilom, da naj oslane vedno zvest svoji zastavi, da mu sledi ostali sodrugi, naj jih s praporam v roki vodiče tudi preko barikad do boja za poslednjo zmago vseh nizkih in bednih. — Še par hipov — in na odru je vzplapolal ob zvokih marseljeze rdeči prapor, naš prapor; raz njega nas je pozdravila petrorogljata zvezda, srednji simbol srednjega revolucionarnega proleterija. Vsa lisočglava množica je navdušeno pozdravljala svoj prapor. Sodr. praporščak Sitter se zahvali za čast, bil je rdeči praporščak rdečega prapora in nadaljuje: Vi vsi ste praporščaki, saj gori v slehernem izmed vas rdeč plamen, ki se bo ob naši uru združil v en sam velik, žareč prapor, ki nas povede do cilja. In kakor se zaklinjam jaz pri svojem rdečem praporu, lako naj se zaklinja tudi sleherni izmed vas, da hočemo nevrašeno prodirati naprej v naš boj pod rdečim praporam, če treba preko vsega do osvobodenja, ko zavladava psovod rdeči prapor! — Zagrmeli so klici: »Zaklinamo se!« in sleherni je občulil v sebi plapajoč prapor.

Pričelo se je takozvano »zabiranje žrebljev«. Razne proletarske organizacije in društva so zabilo po svojih del legalno svoje žreblje v nov prapor. — Tako Neodvisne strokovne organizacije, NDSJ, Zveza rud. del., »Glas Svobode«, Prol. mladina itd. Najzanimivejši je bil nastop proletarske dece Zagorja.

Najprej je nastopal odposlanik šolskega odseka, sodružič Pečar, povdarijajoč, da se bo tudi deca borila, da nekoč proleterarsko deco od izhoda do zahoda objemala bo purpurna svoboda.

Ko je na to odpela deca svojo hymno »Bratje, le k solncu, k svobodi«, je v imenu obrnjenškega odseka, ki je zabil tudi svoj žrebelj, govoril s. Jugovar: Rdeč je naš prapor, saj ga je porudečila kri francoskih komunarjev in russkih revolucionarjev. Te žrlje nas najbodore, da, če treba žrtvujemo za svoj

Iz Sovjetske Rusije.

Izvoz žita.

Po dosedanjih proračunih bo Rusija po letošnji žetvi lahko izvozila v inozemstvo čez 2.500.000 ton žita, kar predstavlja približno vrednost 100 milijonov dolarjev. Ruski izvoz žita bo leta 1923 torej več nego šestkrat takoj velik, nego je bil izvoz žita SHS v letu 1921. Posledica tega izvoza se bo pokazala tudi pri nas, ker bodo morale cene pasti. Izvoz bo pa tudi pomogel k hitremu poboljšanju ruskega gospodarstva in za to je razumljiva sedanja divja gonja vseh reakcionarnih elementov proti sovjetski Rusiji. Ruski delavec in kmet sta premagala Denkinove in Wranglove čete, ki so jih vzdrževali francoski kapitalisti, premagala sta pa tudi gospodarsko blokado evropskih kapitalistov kljub grozni suši leta 1920 in 1921.

Izvoz kovin.

Iz južne Rusije in Ukrajine je bilo v zadnjih 5 mesecih izvoženo nad 160.000 ton manganove rude. Sklenjen je tudi dogovor z nemško industrijou, za katero bo sovjets

prapor i svojo kri. Naprej, omladina, do poslednjega boja.

Po končanem zabijanju je govoril še kako navduševalno s. Weinberger. Vsled slabega vremena se je sprevod po dolini moral opustili.

Popoldne se je ob pol 2. uri pričela prosta zabava (srečolov, zabavna ameriška poroka, ples, šaljiva pošla itd.). Med prosto zabavo je nastopil ves lelovedni odsek »Vesne« in v prav lepih prostih vajah in vajah na drogu pokazal svojo voljo po izobrazbi. Nastop je bil krasen; posebno članice, skupinske vaje obrlnarjev in vaje na drogu so bile lepo izvajane. Nastopilo je pri telovadbi 64 ženskih otrok, 50 moških otrok, 18 obrlnih naraščajnikov, 32 članic in 40 članov, razen tega še 12 telovadcev iz Ljubljane. Vsega skupaj je telovadilo torej čez 200 omladincev. Za prvi nastop naravnost krasen uspeh.

Odpoljanec z Jesenic jimi je v imenu jeseniške telovadne jednote čestital k nastopu in bodril k nadaljnemu delu. Načelniku telovadnega odseka sodrugu Flisku so pripeli čez prsi rdeč pas.

Sledila je na odru alegorija. Pred alegorijo je deca deklamirala več proletarskih pesmi, kar je bilo goslo čisto nekaj novega in je že radi tega in radi izvajanja zelo ugajalo sodrugom.

Razvila se je potem prosa zabava.

Tako je zagorska mladina kot najzadnjevnejši del jugoslovanske proletarske mladine razvila svoj rdeči prapor, znak svobode, enakosti, bralstva, znak naše rdeče bodočnosti!

Zivela omladina krog »Vesne!«

Zivela proletarska omladina celega sveta!

Zivel rdeči prapor!

SODRUGI, SODRUŽICE! Proletarska mladina Ljubljane, Zagorja in Trbovelj predi na povabilo kamniških delavcev in delavk v nedeljo dne 24. junija izlet v Kamnik, odnosno v Kamniško Bistrico. Odhod iz Ljubljane ob 8. uri zjutraj. Člani, članice in naraščaj lelov, odseka »Vesne« iz Zagorja se udeležijo izleta v krojih. V Kamniku leloveden nastop.

Povratek iz Kamnika v Ljubljano ob 4. uri iz Ljubljane ob 12. uri zvečer. Vodniki naj javijo takoj število izležnikov.

Delavci in delavke, udeležite se v čim večjem številu izleta in sprejema.

DELAVALCI IN DELAVKE KAMNIKA. V nedeljo prispe z jufranjim vlakom delavska mladina Zagorja, Ljubljane in Trbovelj, da deli skupino z nami nekaj navdušenih in veselih urč v Bistrici. Dolžnost naša je, da jih dostojno dočakamo. Zato vsi proletarci in proletarke Kamnika k sprejemu in izletu.

Sodruži in sodružice iz Most, Viča, Trnovega in mesla se zbirajo na južnem kolo-dvoru, Šiškarji na šišenskem.

Mimogrede.

Boso in lačno rudarsko delavstvo prideluje cekine

za delničarje trboveljske družbe. Na zadnjem občnem zboru je sklenila lrb. prem. družba da razdeli 50% dividende (t. j. 100 Kč na vsako delnico). Razen tega je sklenila povišati svoj kapital tako, da dobi vsak delničar v 5 starih delnic še 2 novi po ceni 250 Kč za delnico. Ker so delnice Trboveljske premogokopne družbe po poročilu zagrebške borze bile vredne dne 14. junija po 5200 Kč, je torej zaslužil vsak delničar, ki je imel 5 delnic 10.400 Kč ali 2.080 jug. kron pri vsaki delnici. Čisti dobiček na vsako delnico torej znaša čez 900%. Pri mezdnih pogojanjih bo seveda družba dokazala, da dela z zgubo. Po naših zakonih je vsak dobiček čez 25% smatrali za odreški. Trboveljska družba odira razen delavcev in konsumentov posebno še državne zdravstvene, ali kdo bi si ji upal stopili na prste, saj so razen demokrataj njem varuhi tudi klerikalci, izmed katerih igra bivši poljem zloglasnih avstr. »Landesschützen«, ki ima danes visok srbski orden, precej odločilno vlogo. — Žrjav, vitez Pogačnik in pa dunajska Länderbanka, ki se sedaj skriva pod francosko masko, so vsi edini pri profitih na račun konsumentov in delavcev. Narodnost in vera, centralizem in avtonomija, to je za bebasti folk, za gospode so pa 900% dobički in za te gre centralističnemu svobodomislicu Žrjavu ravno tako, kakor avtonomističnemu katoličanu riterju pl. Pogačniku, kakor krščenim in nekrščenim Nemcem iz Länderbanke.

Narodni penzionisti.

Ranika Pašić - Pribičevičeva vlada je uslužnila, da se za narod (seveda Pašić-Pribičevičev narod buržujev) posebno zaslujnim možem štejejo njihova leta javnega delovanja v penzion. Tak »narodni« penzion so priznali g. Pribičeviču, g. klerikalnemu advokatu Šimraku in g. socijalistu Vitomirju Koraču. Buržauzija se izkazuje hvaležno tistim, ki so ji dobro služili. Tiste, ki so se borili proti buržauziji — dene v

zapor, svojim lakajem pa daje pare. Gosp. Korač, voditelj proletarijata, z buržujskim penzionom, to je špecialiteta ŠHS-socijal-patriotizma.

»Slobodna Rječ.«

Glavno glasilo socijal-patriotije v Zagrebu govorji o nekem pismu s. Sime Miljuše srodragu Kordiću v Gjurgenovac. To pismo, ki se je nanašalo na agitacijsko delovanje za časa volitev (kar govoriti »Slobodna Rječ« o sindikatih je navadna izmušljotina) je pri nekem srodragu zaplenila policija ob prilikih hišne preiskave. Sedaj piše »Slob. Rječ« o tem pismu, torej je jasno, da so gospodje mogli pismo dobili le iz rok policije v Zagrebu. Policijsocjalizem neka živi! Gospodi od »Slobodne Rječe« pa bo proletariat hvaljezen, da je tako sama podala nepotben dokaz svojih zvez z visokimi policijskimi glavami.

Na Španskem so ubili kardinala.

Ker je bil kardinal in bi ne bilo lepo, če bi ga ubil kdorkoli, so takoj določili, da je to političen atentat. Gre se pa še za kategorijo, kdo lahko kaj takega izvrši. Liberalci? Gotovo ne. Oni so sicer protiklerikalni, ali ko so na smrtni postelji, ali pa se ženijo, ali pisančijo, so za vero. Oni niso. Socijalisti? So baje ateisti, a so prenežni. Ne imelo bi pomena, če se jih proglaši za morilce, nego treba najti strašne ljudi, do hudiča strašne. In evo jih. Kardinala so ubili — komunisti. In ko se je to konstatovalo, so zaškrpala peresa, tiskarski stroji tiskajo in celi svet, buržuazni namreč, slika glave in govor:

»Ste slišali? Ubili so ga. Komunisti so ga.«

»Strašni ljudje so to. Obesili jih treba vseh.«

Pa se ozirajo preplašeni, če jih kdo ne sliši, ker vsi vedo — da lažejo.

To je doslednost, da je veselje.

Češki in slovenski liberalčki (pravijo jim naprednjaki, pa tudi sami se s tem imenom bičajo) se radi igrajo — ateiste. Mislite ne? Poglejte, sokoli n. pr. ne hodijo v cerkev, se ne odkrivajo pred križem in kaj vem, česar še vsega ne delajo (pač pa obhajajo poroke in kršte v cerkvil), kar je v »pohujšanje« »pobožnemu« verniku-kristijanu.

To pa le, če je to katoliško.

Ali, če je pravoslavno, se vesele pri posvetljeni pravoslavnega zvona, se mu klanjajo in odkrivajo (kakor le dni v Ljubljani) hodijo k pravoslavnim mašam, menda ljudi poljubljajo pravoslavnim farjem posvečene roke, natanko kakor tercijalke katoliškim popom. Papežu kažejo pesti (v žepu seveda) in to posebno Čehi, a pravoslavnega papeža, ki so ga »zatracani« boljševiki zaprli hudo pomilujejo in protestirajo zoper tako peklenko nasilje.

O ti sveči antiklerikalnost. Smešna si, a žalosna obenem. Menda vendar li degeneranci 20. veka ne bodo ex catheder trdili, da je pravoslavni bog več vreden, nego katoliški. Vse je sicer mogoče pri ljudeh, ki govorijo z jezikom včasi velike stvari, a v srcu je temno in pusto. Katolicizem in pravoslavje, oboje je enak oprij neukemu ljudstvu in sredstvo za polnjenje malhe in opora prestolu. Oboje je velik greh za svobodni gajoz v ljudske kulture.

Iz stranke.

Vsem tajništvtom, okrajnim organizacijam in sekcijam!

Centralni odbor N. D. S. J. je na svoji seji z dne 12. t. m. sklenil v vprašanju strankinega liska sledče:

1. Vsak član stranke mora biti naročen na strankino glasilo. Krajevne organizacije kontrolirajo svoje člane o izvrševanju le dolžnosti.

2. Pri vseh krajevnih organizacijah se morajo v najkrajšem času ustanoviti posebni tričlanski odbori za tisk, ki morajo v sporazumu z odborom krajevne organizacije podvzeti vse korake za širjenje in podpiranje strankinega liska polom zbiranja naročnine, prostovoljnih prispevkov, polom prirejanja predavanj in z dopisovanjem.

3. Krajevne organizacije morajo tudi v komese dni obdržati zborovanja in konference o pomenu proletarskega liska. O tem je treba takoj obvestiti centralni odbor, oziroma pokrajinsko tajništvo.

4. Krajevne organizacije določijo sodelujo, ki bo dolžan dopisovali v strankin lisk. Vsak dopis mora potrditi odbor krajevne organizacije.

5. Vsak član stranke mora dobiti najmanj enega naročnika na strankin list.

6. Krajevne organizacije so odgovorne za materialne dolžnosti revizorjev ali poedinih članov, ki prejemajo list. Zato morajo one voditi kontrolu, ako revizorji ali poedini člani redno plačujejo list, in jih pozivali na odgovor, če tega ne izpolnjujejo.

7. Centralni odbor bo določil posebni teden, v katerem se bo širil strankin tisk.

8. S posebnim cirkularjem ali preko strankinega lista se bo pojasnilo te skele.

Centralni odbor N. D. S. J.

Dopisi.

Kako zagrebški fizikus ravna z mrljiči.

Poročajo nam:

Dne 31. maja 1923 se je šel v Savo kopal mizar Rudolf Brajer, ki je bil zaposlen pri lvdki Weisbacher v Ljubljani, ter bil od nje poslan v Zagreb, da tam izvrši delo na neki slavbi.

V vodi je ležal 8 dni ter so ga potegnili iz Save v četrtek 7. junija t. l.

Komisija ga je sicer pregledala. Dr. Freit, policijski zdravnik, ki je vodil komisijo pa ni odredil prav ničesar, kaj se naj zgoditi s trupom, nego »izvršivši svojo dolžnost«, je pusil, da truplo leži in naj ga vzame, kdor hoče. To truplo bi morda ležalo in gnalo ob Savi do sodnega dne, če bi njegov sodrug, delavec-mizar, ki je delal z njim ne obvestil brzjavno njegove sorodnike v Ljubljani.

Ko so ti prišli, so mislili da je, kakor zahteva zakon in higiena, truplo prenešeno v mitvašnico. Ali predstavite si grozo, ko so našli truplo ob Savi, ki je bilo pokrito z včievjem in vse črno. Celi regimenti mulj so se pasli po njem.

Ko sta sodrug Aleksander Blaževič iz Ljubljane, podpredstnik podružnice organizacije lesnih delavcev v Ljubljani, ki ga je poslala, da zastopa pri pogrebu svojega člana in sodruga Hubka Ladislav, tajnik zagrebške podružnice, zahtevala od dr. Freita pojasnila o tem škandaloznem in naravnost barbarskem postopanju, je odgovoril, da to ni njegovo delo, kam naj da truplo in da tista obal Save ne spada pod občino Zagreb. Ni pa obvestil dolične občine, kjer je ležalo truplo, ker nima telefona in ni nikogar, ki bi ga poslal v tisto občino. Da pa policajev in detektivov tam kar tragi, tega pa gospod dr. Freit, policijski zdravnik menda ne ve.

Ako bi bil utopljenec kak kapitalist in iz »višjega razreda«, bi se pa našli elektrom vozovi in dr. Freit bi si sam zbrusil pete, da bi kadaver buržuja spravil, ne v mitvašnico, nego celo na njegov dom. Ker pa je bil ponesrečenec pripris delavec-mizar, pa naj po mnenju policijskega zdravnika segnje na ulici in če se pojavi vsled tega kakšna bolezni ali kuga, kaj to njemu man. Bo vsaj zaslužek in bogataši se bodo že varovali in zbežali iz Zagreba, revno ljudstvo-proletarijat pa naj pogine.

To je psihologija teh tipov.

Skandal pa je za ves Zagreb, da se to dogaja v Jugoslaviji, ki je v Evropi.

Dvakratni skandal pa je od vlaže, da tpi take sorte uradnike v svoji službi.

IZ TASKENTA. (Turkeščanska Rusija). — Nek naš sodrug nam je poslal pismo, ki jo je dobil od prijatelja iz Turkestana (Srednja Azija) iz mesta Taškenta. Ker so v tem pismu tudi nekatere cene, jih tukaj priobčujemo. Čitatelji naj pa potem sami primerjajo resničnost raznih meščanskih časopisov, ki poročajo v svojih predalih lahkoverni »publik« svoje »resnične« informacije:

Plača državnih uradnikov znaša na mesec od 1200 do 2000 rubljev, ki pa se ravna po cenah na trgu. Ako se cene dvigajo, se pa dvigajo plače avtomatično, ako padajo, padajo tudi plače. Dela se osem ur na dan, v uradih pa šest ur.

1. pud moke stane 50—75 rubljev (pud je 16 in pol kg, torej 1 kg okrog 30—41 rubljev). Koliko je dražja n. pr. v Ljubljani, ki ni v boljševski Rusiji?)?

1 pud riža od 70—80 rubljev (1 kg torej 40—50 rubljev) 1 funt (nekaj več nego četrto kilograma) olja 7 rubljev (kg ali 1 liter približno torej 28 rubljev), 1 funt masla 15 rubljev, 1 funt mesa 5 rubljev, 1 funt svinjske masli 12 rubljev, sitec (neke vrste tkannina za srajce in ženske obleke, podobno perkalu aršin tlaket 12 rubljev).

Kdor ume rokodelstvo, živi pri nas (v Taškentu) izborni. Vse lahko kupi, in dasi je draga, s svojim zaslužkom lahko shaja. — Sivalni stroji, n. pr. ročni, stane 300 rubljev, a za pogon na nogi 500 rubljev. Samo eno je, da mora pač vsak delati, ne kakor je bilo prej, kar si dragi prijatelji, sam videl, ko si bil tukaj. Praznošafajurščinska (to je ruska beseda in bi se rekel po slovensko: »Tisti, ki nič ne delajo, nego se samo zabavajo«) ne najdeš, ker nimajo denarja za to.

Ako hočeš priti nazaj... itd.«

Pismo v uredništvo.

V št. 4., od 10. maja 1923 smo prinesli dopis »z Bohinjske doline«. Kmalu potem smo dobili iz avokalske pisarne dr. J. Ažman-dr. K. Kuhelj pismo, kjer nam zastopnika g. Pogačnika, lesnegra trgovca piše, da smo bili z dopisom »z Bohinjske doline« mistificirani in da g. Pogačnik ni tak, kakor govorji dopis, da se mu dela krivica in da pričakuje od nas, da to popravimo v listu s primerno izjavo.

Ker se krivica, ako se res komu naredi, bodisi hote ali nehote, mora popraviti, a uredništvo samo ne more o tem razsorati, nego se zanaša na poštenost svojih dopisnikov, smo takoj to zadevo sporočili našemu dopisniku, naj sedaj o stvari spreverov.

In dobili smo sledeči odgovor: